

**Комунальний заклад Київської обласної ради
"Чорнобильський медичний фаховий коледж"**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заст. директора
з навчальної роботи

Тетяна КРАВЧЕНКО

30 08 2024 року

Циклова комісія *клінічних дисциплін*

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Патоморфологія та патофізіологія

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма: Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр
Мова викладання: Українська

Робоча програма **Патоморфологія та патофізіологія**
для здобувачів освіти за спеціальністю **223 Медсестринство,**
Освітньо-професійна програма **Сестринська справа**
2024 року

Нежура Олена Леонідівна, викладач першої категорії

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма схвалена на засіданні циклової комісії **клінічних дисциплін**

Протокол від "28" 08 2024 року № 1

Голова комісії М **Марія ШУЛЛА**

Перезатверджено:

20__ рік _____
20__ рік _____
20__ рік _____
20__ рік _____

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента
Кількість кредитів –3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> Спеціальність <u>223 Медсестринство</u>	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма: <u>Сестринська справа</u>	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й,
		Лекції:
		30
		Практичні:
30		
Самостійна робота:		
30		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи здобувача освіти -	Освітньо-професійний ступінь: <i>фаховий молодший бакалавр</i>	Вид контролю: <i>Диф. Залік</i>

Мета та завдання освітнього компонента

Навчальну програму з освітнього компонента “Патоморфологія та патофізіологія” складено для КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство, відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство, ОПП Сестринська справа.

Програма складається з тематичного плану, який розрахований на 90 год, змісту, переліку питань до диференційованого заліку, переліку практичних навичок і рекомендованої літератури.

Патоморфологія — наука, що вивчає структурні основи хвороби на різних рівнях (системному, органному, клітинному); зазначає роль патоморфологічної служби в системі охорони здоров'я України, роз'яснює суть основних патоморфологічних процесів та дає можливість отримати знання про патоморфологічні зміни при хворобах органів дихання, серцево-судинної системи, органів травлення та сечової і статеві системи.

Патофізіологія — наука про загальні закономірності виникнення, розвитку й закінчення хвороби. Основна мета патофізіології як навчальної дисципліни — закласти теоретичні основи розуміння здобувачами освіти етіології, патогенезу і клінічних проявів хвороби через засвоєння нозології, типових патологічних процесів і патофізіології органів і систем, розкриття основних положень учення про хворобу, пояснення суті хвороботворного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на організм. Ця освітня компонента розкриває основні закономірності структурно-функціональних порушень і змін, які виникають під впливом патогенних чинників, закономірності розвитку захворювань окремих органів і систем, які спостерігають у клінічній практиці.

Зміст програми “Патоморфологія та патофізіологія” передбачає використання знань з анатомії і фізіології. Знання патоморфології і патофізіології професійно інтегровані в спеціальні освітні компоненти.

Після вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні знати:

- предмет, завдання і методи патоморфології та патофізіології;
- основні етапи розвитку патоморфології та патофізіології в Україні;
- загальну нозологію;
- типові патологічні процеси;
- морфологію пухлинного росту;
- патоморфологію окремих нозологічних форм;
- патоморфологію інфекційних захворювань;
- імунopatологічні процеси;
- патофізіологію органів і систем;
- патофізіологію екстремальних станів.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- пояснювати механізми розвитку патологічних процесів;
- інтерпретувати морфологічну картину захворювань;
- аналізувати результати патофізіологічного експерименту;
- порівнювати механізми розвитку патологічних процесів;
- визначати основну ланку патогенезу захворювання;
- вирішувати тестові контрольні завдання.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- останні досягнення патоморфології та патофізіології;
- принципи класифікації хвороб;
- вплив зовнішнього середовища на розвиток хвороб;
- патоморфоз захворювань;
- про основні методи патоморфологічних і патофізіологічних досліджень.

ОПШ «Сестринська справа» Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК. 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК. 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.
- СК. 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.
- СК. 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.
- СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.
- СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.
- СК. 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).
- СК. 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.
- СК. 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунпрофілактику, включаючи її популяризацію.

Програмні результати навчання (РН)

- РН. 1. Вільно спілкуватися державною мовою для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
- РН. 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
- РН. 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.
- РН. 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.
- РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН. 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН. 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

3. Програма освітнього компонента

1	<p><i>Лекція</i></p>	<p>Предмет, завдання і методи патоморфології і патофізіології. Основні поняття. Альтерація. Патоморфологія і патофізіологія — фундаментальні комплексні освітня компонента. Методи. Роль експериментального дослідження в моделюванні хвороби. Основні поняття: морфологія, патогенез і нозологія. Основні поняття нозології: хвороба, патологічний процес, патологічний стан. Визначення поняття “патогенез”. Головні ланки патогенетичного ланцюга. Руйнівні явища та пристосувальні реакції в патогенезі та їхня роль у процесі одужання. Шляхи і механізми впливу на організм патогенних факторів. Причини й умови розвитку патологічних процесів. Альтерація. Атрофія. Некроз.</p>	2
	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>1.Сучасні методи патоморфологічних досліджень. Українські патоморфологи 2.Регенерація- фізіологічна і патологічна</p>	2
		<p>Типові порушення обміну речовин. Голодування. Визначення поняття дистрофії; класифікація дистрофії, її види, причини, механізми розвитку. Аліментарна дистрофія: екзогенні та ендогенні причини голодування. Порушення білкового обміну. Види й морфологія паренхіматозної білкової дистрофії: зерниста, гіаліново-краплинна, гідропічна, рогова. Види й морфологія мезенхімальної білкової дистрофії: мукоїдний набряк, фібриноїдний набряк, гіаліноз, амілоїдоз. Види й морфологія змішаної дистрофії. Поняття про гемоглобіногенні “пігменти”. Гемосидероз. Жовтяниця, її види. Порушення обміну нуклеопротейдів. Порушення жирового обміну. Розлад обміну холестерину. Гіперхолестеринемія, її значення для організму. Паренхіматозна жирова дистрофія міокарда, печінки, нирок. Загальне ожиріння як приклад мезенхімальної жирової дистрофії. Порушення вуглеводного обміну. Гіпоглікемія та гіперглікемія, їх причини й механізми розвитку. Порушення водного обміну: зневоднення, надлишкове накопичення води в організмі. Набряк, його види, патогенетичні чинники.</p>	2
	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>1. Порушення мінерального обміну. Основні причини й механізми порушення електролітного обміну (вміст і</p>	2

1	Практичне заняття	<p>співвідношення калію, натрію й кальцію).</p> <p>2. Кальцинація як приклад порушення обміну кальцієм. Утворення каменів.</p> <p>Вступ. Основні патоморфологічні процеси. Альтерація. Дистрофії. Регенерація.</p> <p>Альтерація (ушкодження). Суть, причини, механізми виникнення та види ушкоджень. Дистрофії — види, значення для організму. Класифікація дистрофій.</p> <p>Вивчити механізми виникнення та види ушкоджень. Схарактеризувати відмінності первинної і вторинної альтерації. Засвоїти класифікацію дистрофій. Навчитися визначати механізми розвитку некрозу залежно від причин (травматичний, токсичний, трофоневротичний, алергійний, судинний).</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — пояснювати причини і механізми виникнення ушкоджень; — аналізувати роль альтерації в патогенезі ушкоджень; — характеризувати механізми розвитку дистрофій. — розв'язувати ситуаційні задачі та тестові питання 	2
2	Лекція	<p>Загальне вчення про хворобу. Патогенна дія на організм факторів зовнішнього середовища. Роль спадковості і конституції в розвитку патології</p> <p>Причини й умови виникнення хвороби. Класифікація етіологічних факторів. Патогенна дія факторів зовнішнього середовища (механічна, термічна та електрична травма і променеве ураження). Поняття про спадкові хвороби, їх класифікація. Етіологія спадкових хвороб. Мутації — генні, хромосомні, геномні. Хромосомні та генні хвороби, методи вивчення і профілактики. Патогенна дія біологічних факторів. Регенерація клітин крові</p>	2
	Самостійна робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Смерть. Стадії смерті: агонія, клінічна і біологічна смерть, їх ознаки. Трупні зміни. 2. Принципи оживлення організму. Постреанімаційні розлади. 3. Визначення поняття етіології й патогенезу. 4. Поняття “чинник ризику” для здоров’я. 	2
2	Практичне заняття	<p>Основні поняття нозології. Компенсаторно-приспосовні реакції.</p> <p>Вивчення макро- та мікропрепаратів згідно з темою. Визначення за морфологічними ознаками форм компенсаторно-приспосувальних реакцій: гіпертрофія</p>	2

		<p>міокарда, петрифікація при туберкульозі легень, судинні анастомози та ін..</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Вміти класифікувати альтерації та вирішувати ситуаційні завдання з теми , — розв'язувати тестові завдання. 	
3	<p>Лекція</p>	<p>Порушення кровообігу, пристосування та компенсація. Патологія кровообігу. Гіпоксія</p> <p>Види порушення кровообігу, причини і механізми виникнення. Морфологічні зміни в органах при різних видах порушень кровообігу. Механізми та фактори тромбоутворення. Види тромбів і наслідки тромбозу.</p> <p>Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові як прояв порушення мікроциркуляції.</p> <p>Основні види порушень периферичного кровообігу. Причини і механізми їх розвитку, клінічні прояви, наслідки. Типові порушення мікроциркуляції, види, механізми розвитку. Поняття про сладж-феномен.</p>	2
	<p>Самостійна робота</p>	<p><i>Етіологія і патогенез основних видів гіпоксії (гіпоксичної, дихальної, циркуляторної, кров'яної і тканинної). Патологічні зміни при гіпоксії, механізми їх розвитку.</i></p>	2
3	<p>Практичне заняття</p>	<p>Засвоєння основних видів порушення периферичного кровообігу та морфологічних змін в органах.</p> <p>Вивчення механізмів і факторів тромбоутворення. Визначення видів типових порушень мікроциркуляції.</p> <p>Гіпоксична гіпоксія</p> <p>Вивчення мікропрепаратів згідно з темою.</p> <p>Визначення за морфологічними ознаками видів порушення кровообігу: стаз у капілярах, крововилив у кору головного мозку, тромбоз, емболія.</p> <p>Розпізнавання зовнішніх ознак артеріальної гіперемії, венозної гіперемії, ішемії.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — пояснювати механізм тромбоутворення; — визначати етіологію гіпоксії; — пояснювати сладж-феномен; — характеризувати синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові — вміти надавати рекомендації хворим, їхнім родичам та здоровому населенню з урахуванням наслідків для організму людини; — розв'язувати ситуаційні завдання з теми із застосуванням диференційної діагностики, тестові 	2

	<p>Самостійна робота</p>	<p>Імунопатологічні процеси. Патоморфологія імунної системи. Реакції та механізми гіперчутливості. Аутоімунні хвороби. Імунодефіцитні стани.</p> <p>Діатези, їх види, характерні особливості. Функція Т- і В-лімфоцитів при імунодефіцитних захворюваннях. Причини алергійних реакцій і види алергенів. Класифікація алергійних реакцій. Роль біологічно активних речовин у механізмі розвитку алергій. Десенсибілізація організму, її види. Загальні закономірності порушень імунної системи.</p> <p><i>Імунодефіцитні хвороби. Імунодепресивні стани. Порушення систем, функціонально пов'язаних з імунною системою.</i></p>	<p>1</p>
<p>6</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Патоморфологія імунної системи. Засвоїти закономірності порушень імунної системи. Зрозуміти механізм розвитку алергій, аутоімунних станів та імунодефіцитних хвороб.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — порівнювати алергічні та аутоімунних станів, імунодефіцитні стани; — роз'яснювати сутність імунопатологічних хвороб. — розв'язувати ситуаційні задачі, тести 	<p>2</p>
<p>7</p>	<p>Лекція</p>	<p>Загальні реакції адаптації. Екстремальні стани. Гостра судинна недостатність</p> <p>Поняття про екстремальні стани, їх види: шок, колапс, кома.</p> <p>Шок: визначення, причини виникнення. Стадії шоку. Основні клінічні й морфологічні прояви шоку. Види шоку: травматичний, опіковий, гемотрансфузійний, анафілактичний, інфекційно-токсичний.</p> <p>Синдром тривалого роздавлювання. Колапс, непритомність.</p>	<p>2</p>
	<p>Самостійна робота</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кома, класифікація і механізми розвитку коми. 2. Стрес, характеристика поняття. Стресори. Стадії стресу. 	<p>1</p>
<p>7</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Екстремальні стани, їх види: шок, колапс, непритомність, кома. Визначати та класифікувати прояви гострої судинної недостатності</p> <ul style="list-style-type: none"> — розв'язувати ситуаційні задачі, тести 	<p>2</p>

8	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Старіння організму</p> <p>Періоди онтогенезу людини: пренатальний і постнатальний. Періоди постнатального розвитку: росту, зрілості, старості.</p> <p>Значення віку у виникненні та розвитку хвороб.</p> <p>Поняття про геронтологію та геріатрію. Старіння як процес морфологічних, біохімічних, функціональних і психічних змін. Прояви старіння на рівні клітин, органів, систем і організму в цілому.</p> <p>Зменшення компенсаторно-приспосувальних можливостей організму. Зовнішні зміни. Зміни обміну речовин. Особливості функціонування органів і систем.</p> <p><i>Поняття про клімакс, клімактеричний синдром. Деонтологічні та вікові особливості спілкування з пацієнтами похилого віку.</i></p>	2
	<p><i>Лекція</i></p>	<p>Старіння і смерть як закономірні етапи онтогенезу організму . Патоморфогенез старіння</p> <p>Вивчити особливості періодів онтогенезу.</p> <p>Визначати притаманну патологію певному періоду онтогенезу, загальні особливості перебігу і лікування хвороб у ППВ.</p> <p>Розв'язувати ситуаційні і тестові задачі.</p> <p>Пухлини</p> <p>Визначення поняття пухлина.</p> <p>Біологічні особливості пухлинного росту; тканинна, клітинна, субклітинна атиповість.</p> <p>Причини утворення пухлин: роль онкогенних вірусів, хімічних і фізичних канцерогенних чинників.</p> <p>Механізми пухлинного переродження клітин. Поняття про пухлинну прогресію. Відношення між організмом і пухлиною.</p> <p>Будова пухлин. Види пухлинного росту. Доброякісні та злоякісні пухлини. Метастази та рецидиви. Поняття про передпухлинний та передраковий стан. Гістологічний принцип класифікації пухлин. Пухлини з епітелію, доброякісні та злоякісні. Папілома. Рак, його види, особливості метастазування. Рак шлунка. Рак легень. Пухлини м'яких тканин. Доброякісні: фіброма, ліпома, гемангіома.</p> <p>Злоякісні пухлини. Саркома, особливості метастазування. Пухлини з меланінотворної тканини: доброякісні (невус) і злоякісні (меланома).</p> <p>Фібroadенома, карцинома. Пухлини жіночих статевих органів. Доброякісні: поліп, поліп шийки матки, фіброміома матки. Злоякісні: аденокарцинома тіла матки, хоріонепітеліоми.</p>	2

	<i>Самостійна робота</i>	<i>Пухлини млочної залози та головного мозку</i>	1
8	<i>Практичне заняття</i>	Патоморфогенез пухлинного процесу Вивчення мікро- і макропрепаратів пухлин. Визначення за морфологічними ознаками виду пухлин (меланома, рак шлунка, рак легень, ліпома, міома). <i>Практичні навички:</i> — уміти розв'язувати ситуаційні завдання з теми із застосуванням диференційної діагностики; — уміти надавати корисні рекомендації онкологічним хворим з урахуванням етичних та деонтологічних особливостей спілкування з ними.	2
9	<i>Лекція</i>	Загальна характеристика патофізіологічних змін при захворюваннях системи крові Порушення загального об'єму крові. Крововтрата, причини, стадії розвитку, наслідки. Розлади гемостазу. Картина крові при різних видах анемії. Тромбоцитопатії, тромбоцитопенії. ДВЗ-синдром. Анемія, принципи класифікації. Патологічні зміни еритроцитів. Еритроцитоз. Патологічні зміни лейкоцитів. Лейкоз, його види. Лейкемічний провал.	2
	<i>Самостійна робота</i>	<i>Патологічні зміни лейкоцитарної формули крові.</i>	1
9	<i>Практичне заняття</i>	Класифікувати та розв'язати ситуаційні задачі	2
10	<i>Лекція</i>	Патоморфологія захворювань органів серцево-судинної системи Ревматизм. Вади серця. Атеросклероз- етіологія, патогенез, патоморфологія.	2
	<i>Самостійна робота</i>	<i>Ревматичні хвороби. патоморфогенез</i> Розлади судинного тонусу етіологія, патогенез, клініко-анатомічні форми, фактори ризику. ІХС морфологія, ускладнення та причини смерті. Хронічна ішемічна хвороба серця, уявлення про морфологію, ускладнення та причини смерті. <i>Класифікація стенокардії та інфаркту міокарда</i> Аритмія. Недостатність кровообігу Патофізіологія системного кровообігу Серцева недостатність — визначення, патофізіологічні	2

		<p>варіанти. Кардіальні та екстракардіальні механізми компенсації серцевої недостатності. Аритмії серця.</p> <p><i>Класифікації аритмій</i></p>	
10	Практичне заняття	<p>Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання</p> <p>Патофізіологія дихання. Недостатність дихання</p>	2
11	Лекція	<p>Причини і патогенез дихальної недостатності. Задишка, види і механізми розвитку. Термінальне дихання. Асфіксія, причини і стадії розвитку. Кашель та його значення.</p> <p><i>Типи періодичного дихання</i></p> <p>Патоморфологія захворювань органів дихання Етіологія, патогенез морфологічні прояви захворювань органів дихання, класифікація. Бронхіт, пневмонія, набряк легень — класифікація, етіологія, патогенез. Морфологічні прояви крупозної та вогнищевої пневмонії, їх можливі ускладнення та причини смерті хворих.</p>	2
	Самостійна робота	<p><i>Гострий і хронічний бронхіт. Патоморфогенез.</i></p> <p>Патоморфологія хронічних неспецифічних захворювань легень</p>	2
		<p>Бронхіальна астма, емфізема легень, пневмоторакс, гідроторакс, плеврит. Поняття про ателектаз, колапс легенів.</p>	2
11	Практичне заняття	<p>Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання</p>	2
12	Лекція	<p>Порушення травлення</p> <p>Етіологія порушень травлення. Розлади травлення в порожнині рота. Ангіна. Порушення ковтання та травлення в шлунку. Порушення жовчоутворення.</p>	2
	Самостійна робота	<p><i>Стоматологічні захворювання</i></p> <p>Захворювання шлунку.</p>	2

		<p>Гастрит. Виразкова хвороба.</p> <p><i>Ускладнення гастриту та виразкової хвороби</i></p> <p>Захворювання кишківника</p> <p>Ентерит. Коліт. Апендицит. Непрохідність.</p> <p><i>Класифікація апендициту та ускладнення.</i></p>	
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Захворювання печінки і підшлункової залози</p> <p>Гепатит. Цироз. Холецистит, ЖКХ. Панкреатит</p> <p><i>Класифікація панкреатиту</i></p>	2
12	<i>Практичне заняття</i>	Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання	2
13	<i>Лекція</i>	<p>Порушення функції нирок. Характеристика захворювань нирок</p> <p>Причини порушення основних функцій нирок. Класифікація захворювань нирок та їхня характеристика. Поняття про гостру і хронічну ниркову недостатність. Найважливіші клінічні прояви ниркової недостатності: розлади діурезу, якісні зміни сечі, набряки, порушення кислотно-основної рівноваги, азотемія, анемія, артеріальна гіпертензія.</p>	2
	<i>Самостійна робота</i>	<p><i>Первинний та вторинний нефросклероз</i></p> <p>Патоморфологія захворювань органів сечової системи</p> <p>Сучасна класифікація гломерулонефриту. Етіологія і патогенез гострого і хронічного швидко прогресуючого гломерулонефриту, патоморфологічні зміни, ускладнення, причини смерті хворих. Пієлонефрит, гострий та хронічний — етіологія, патогенез, патоморфологія, ускладнення, причини смерті хворих Гостра та хронічна ниркова недостатність.</p>	2

13	<i>Практична робота</i>	Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання	
		Патофізіологія порушення функції ендокринної системи	2
14	<i>Лекція</i>	Види ендокринних порушень. Етіологія і механізм розвитку ендокринопатій. Гіпер- та гіпотиреози. Цукровий діабет.	2
		<i>Патофізіологія гіпоталамо-гіпофізарної системи. Патофізіологія надниркових і прищитоподібних залоз.</i>	
	<i>Самостійна робота</i>	Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання	
13	<i>Практичне заняття</i>	Патофізіологія порушення функцій нервової системи	2
		Причини уражень нервової системи і загальні закономірності їх розвитку. Порушення сенсорної функції нервової системи. Біль, класифікація. Медіатори болю. Повний і неповний гострий біль, хронічні больові синдроми. Порушення рухової функції нервової системи. Причини і механізми розвитку центральних і периферичних паралічів і парезів.	2
15	<i>Лекція</i>	<i>Порушення нервової трофіки. Поняття про вегетативну дистонію. Неврози.</i>	2
	<i>Самостійна робота</i>	Класифікувати та розв'язувати ситуаційні задачі і тестові завдання	2
14	<i>Практичне заняття</i>	Диференційований залік	2
15	<i>Практичне заняття</i>		

--	--	--	--

4. Структура освітнього компонента

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Вступ. Предмет, методи і завдання патоморфології та патофізіології. Ушкодження клітин Типові порушення обісну речовин.	6	2	2	2
2	Загальне вчення про хворобу. Патогенна дія на організм факторів зовнішнього середовища. Роль спадковості і конституції в розвитку патології	6	2	2	2
3	Розлади периферичного кровообігу та мікроциркуляції	6	2	2	2
4	Запалення. Етіологія, патогенез, класифікація. Патофізіологія запалення.	6	2	2	2
5	Гарячка. Гіпоксія	6	2	2	2
6	Імунопатологічні процеси. Реактивність організму. Алергія. Патофізіологія імунної системи	6	2	2	2
7	Екстремальні стани	6	2	2	2

8	Пухлинний ріст, ознаки, види росту пухлин. Старіння.	6	2	2	2
9	Патоморфологія захворювань системи крові Загальна характеристика патофізіологічних змін при захворюваннях системи крові	6	2	2	2
10	Патофізіологія системного кровообігу Патоморфологія захворювань органів серцево-судинної системи.	6	2	2	2
11	Патофізіологія дихання. Недостатність дихання Патоморфологія захворювань органів дихання	6	2	2	2
12	Порушення травлення Патоморфологія захворювань органів травного каналу, печінки і жовчовивідних шляхів	6	2	2	2
13	Порушення функцій нирок. Характеристика захворювань нирок	6	2	2	2
14	Патофізіологія порушення функцій ендокринної системи	6	2	2	2
15	Патофізіологія порушення функцій нервової системи	6	2	2	2
	Усього	90	30	30	30

5. Теми лекційних занять

1. Вступ. Предмет, методи і завдання патоморфології та патофізіології. Ушкодження клітин
Типові порушення обізму речовин. Голодування
2. Поняття про хворобу, здоров'я. Принципи класифікації хвороб. Зовнішні та внутрішні хвороботворні чинники. Роль спадковості та конституції в патології. КІР.
3. Розлади периферичного кровообігу та мікроциркуляції
4. Запалення
5. Патологія терморегуляції. Гарячка
6. Імунопатологічні стани. Алергія
7. Екстремальні стани.
8. Пухлини
9. Патоморфологія та патофізіологія системи крові.
10. Ревматизм. Патофізіологія та патоморфологія серцево-судинної системи
11. Патоморфологія та патофізіологія системи дихання
12. Патоморфологія та патофізіологія системи травлення
13. Патоморфологія та патофізіологія сечової системи
14. Патоморфологія та патофізіологія ендокринної системи
15. Патоморфологія та патофізіологія нервової систем

6. Теми практичних та лабораторних занять

1. Вступ. Альтерації.
2. Нозологія. КІР
3. Розлади периферичного кровообігу та мікроциркуляції
4. Запалення
5. Патологія терморегуляції
6. Імунопатологічні стани. Алергія
7. Екстремальні стани
8. Пухлини
9. Патоморфологія та патофізіологія системи крові.
10. Ревматизм. Патологія ССС
11. Патологія дихання
12. Патологія травлення
13. Патологія сечової системи
14. Патологія ендокринної системи.
15. Патологія нервової системи.

7. Самостійна робота

1. Вступ. Предмет, методи і завдання патоморфології та патофізіології. Ушкодження клітин

- Типові порушення обімну речовин. Голодування
2. Поняття про хворобу, здоров'я. Принципи класифікації хвороб. Зовнішні та внутрішні хвороботворні чинники. Роль спадковості та конституції в патології. КІР.
  3. Розлади периферичного кровообігу та мікроциркуляції
  4. Запалення
  5. Патологія терморегуляції. Гарячка
  6. Імунопатологічні стани. Алергія
  7. Екстремальні стани.
  8. Пухлини
  9. Патоморфологія та патофізіологія системи крові.
  10. Ревматизм. Патофізіологія та патоморфологія серцево-судинної системи
  11. Патоморфологія та патофізіологія системи дихання
  12. Патоморфологія та патофізіологія системи травлення
  13. Патоморфологія та патофізіологія сечової системи
  14. Патоморфологія та патофізіологія ендокринної системи
  15. Патоморфологія та патофізіологія нервової систем

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Уміти розпізнавати окремі нозологічні форми на підставі сукупності морфологічних проявів.
2. Проводити кореляцію між патологічними процесами та симптомами захворювань.
3. Виявляти ускладнення основного захворювання.
4. Визначати вид основного, потенційного смертельного ускладнення.
5. Пояснювати патоморфологічні терміни.
6. Розрізняти морфологічну картину типових патологічних процесів.
7. Порівнювати клініко-морфологічні прояви гострих і хронічних процесів.
8. Пояснювати механізм розвитку захворювань.
9. Аналізувати етіологію, морфологічні прояви та наслідки хвороб.
10. Прогнозувати наслідки захворювань та їх основне ускладнення.
11. Передбачати послідовність появи фізіологічних змін при тому чи тому патологічному процесі.
12. Інтерпретувати патофізіологічні зміни при тому чи тому патологічному процесі.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Хвороба: визначення, стадії.
2. Термінальні стани. Найважливіші методи реанімації.
3. Патогенна дія термічного фактора: гіпер- і гіпотермія, відмороження і опік, застуда.
4. Види йонізуючого випромінювання. Первинний механізм дії йонізуючих променів.
5. Гостра променева хвороба: форми та стадії.
6. Дія зниженого атмосферного тиску на організм. Сидром декомпресії.
7. Дія підвищеного атмосферного тиску на організм. Кесонна хвороба.
8. Патогенна дія електричного струму на організм.
9. Види мутацій. Найважливіші мутагени.
10. Методи діагностики спадкових хвороб.
11. Типи передачі спадкових хвороб.
12. Хромосомні хвороби.
13. Ферментопатії.
14. Принципи профілактики і лікування спадкових хвороб.
15. Конституція, класифікація конституційних типів за Зіго і Чорноруцьким.
16. Діатези: види, коротка характеристика.
17. Порушення нервової, ендокринної та імунної системи в разі старіння.
18. Фагоцитоз: визначення, стадії та механізми.
19. Система мононуклеарних фагоцитів.
20. Імунодефіцитні захворювання. Класифікація, приклади.
21. Імунодепресивні стани. СНІД.
22. Алергія: визначення поняття, причини, класифікація алергійних реакцій за методами Кумбса і Джела.
23. Стадії алергійних реакцій.
24. Найважливіші медіатори алергії.
25. Аутоалергія. Механізми формування ауторезистенції.
26. Артеріальна та венозна гіперемія.
27. Ішемія. Стаз.
28. Тромбоз.
29. Емболія.
30. Запалення: визначення, основні компоненти запальної реакції, місцеві ознаки.
31. Медіатори запалення.
32. Альтерація при запаленні.
33. Порушення місцевого кровообігу при запаленні.
34. Ексудація й еміграція при запаленні. Види ексудатів.
35. Гарячка: визначення, види гарячки за походженням, роль екзо- та ендогенних пірогенів.
36. Стадії гарячкової реакції.
37. Види температурних кривих.
38. Пухлини: визначення, поняття, види анаплазій.
39. Морфологічна анаплазія пухлинної тканини.

40. Біохімічна і фізико-хімічна анаплазія.
41. Канцерогени: їх класифікація. Приклади.
42. Три етапи в патогенезі пухлинного росту.
43. Методи експериментального вивчення пухлин.
44. Ознаки доброякісних і злоякісних пухлин.
45. Голодування, його види. Характеристика періодів повного голодування.
46. Білково-калорійна недостатність.
47. Цукровий діабет, його типи.
48. Інсулінозалежний цукровий діабет.
49. Інсулінонезалежний цукровий діабет.
50. Основні симптоми цукрового діабету, їхній патогенез.
51. Експериментальні гіперглікемії.
52. Етапи порушення жирового обміну.
53. Ожиріння.
54. Атеросклероз: визначення, стадії патогенезу.
55. Форми ліпопротеїдів крові, їхня роль у виникненні атеросклерозу.
56. Спадкові аномалії обміну амінокислот.
57. Дегідратації, види, причини і механізми розвитку.
58. набряки, етіологічна і патогенетична класифікація.
59. Ацидоз.
60. Алкалози.
61. Зміни загального об'єму крові — класифікація, приклади.
62. Крововтрата. Негайні і віддалені механізми компенсації.
63. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного зсідання крові.
64. Анемія. Визначення поняття, патогенетична класифікація.
65. Гемолітичні анемії.
66. Залізодефіцитні анемії.
67. В₁₂-дефіцитні анемії.
68. Лейкоцитози і лейкопенії. Лейкемічні реакції.
69. Гострі лейкози. Етіологія, патогенез.
70. Хронічні лейкози. Етіологія, патогенез.
71. Картина крові при різних видах лейкозу.
72. Серцева недостатність при ураженні міокарда.
73. Серцева недостатність від перевантаження.
74. Гіпертрофія міокарда.
75. Інфаркт міокарда, етіологія, патогенез.
76. Аритмії, класифікація.
77. Атріовентрикулярна блокада. Синдром Морганьї—Едамса—Стокса.
78. Прояви декомпенсації серця.
79. Гіпертонічна хвороба. Етіологія, патогенез.
80. Експериментальні моделі гіпертонічної хвороби.
81. Задишка, періодичне і термінальне дихання. Апноє.
82. Гіпоксія.
83. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки — етіологія, патогенез.
84. Розлади травлення, пов'язані з порушенням виділення жовчі і

підшлункового соку.

85. Жовтяниці.
86. Дифузний гломерулонефрит — етіологія, патогенез, експериментальні моделі.
87. Гостра ниркова недостатність — причини, стадії.
88. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія. Патогенез.
89. Уремія.
90. Прояви ниркової недостатності: набряки, артеріальна гіпертензія, анемія, ацидоз.
91. Центральні, периферичні та залозисті механізми ендокринних розладів.
92. Гіперфункція адено- і нейрогіпофіза.
93. Гіпофункція адено- і нейрогіпофіза.
94. Гіперфункція щитоподібної залози.
95. Гіпофункція щитоподібної залози.
96. Гостра і хронічна недостатність надниркових залоз.
97. Гіперфункція кіркового і мозкового шару надниркових залоз.
98. Паралічі і парези.
99. Рухові розлади при ураженні мозочка.
100. Біль. Патогенез болю.
101. Гострий біль, його види. Хронічні больові синдроми.
102. Порушення нервової трофіки. Нейродистрофічний процес.
103. Порушення функцій вегетативної нервової системи. Вегетативна дистонія.
104. Етіологія і патогенез неврозів.
105. Альтерація. Види дистрофій.
106. Тромбоз, емболія (поняття, види, наслідки).
107. Гостре та хронічне венозне повнокров'я.
108. Шок (види, наслідки). ДВЗ-синдром.
109. Запалення (види, стадії).
110. Імунні реакції (механізми, види).
111. Регенерація (визначення, види).
112. Атрофія.
113. Доброякісні та злоякісні пухлини.
114. Бронхопневмонії (патогенез, ускладнення, наслідки).
115. Хронічний бронхіт, емфізема (патогенез, види, ускладнення).
116. Атеросклероз (фактори ризику, морфологічні прояви).
117. Гіпертонічна хвороба (види, морфологічні прояви, ускладнення).
118. Хронічна ішемічна хвороба серця (види). Інфаркт міокарда (стадії, ускладнення)
119. Ангіна (види, ускладнення).
120. Гострий гастрит, ерозії, гострі виразки.
121. Хронічний гастрит (патогенез, ускладнення).
122. Виразкова хвороба (патогенез, ускладнення).
123. Перитоніт (види, ускладнення).
124. Токсична дистрофія печінки. Печінково-клітинна недостатність.
125. Гепатити (види, патогенез, ускладнення).

126. Цирози печінки (визначення, види). Портальна гіпертензія.
127. Жовчнокам'яна хвороба. Жовтяниця (види).
128. Гломерулонефрит (види, патогенез, наслідки).
129. Пієлонефрит (види, патогенез, наслідки).
130. Гостра та хронічна ниркова недостатність.
131. Висхідні інфекції статевих органів (види, ускладнення).
132. Ускладнення перипартального періоду.
133. Ембріопатії, фетопатії (види).
134. Пологова травма (види, наслідки).
135. Дистрес-синдром новонароджених.
136. Гострі респіраторні вірусні інфекції.
137. Дифтерія.
138. Туберкульоз.
139. Черевний тиф. Сальмонельоз.
140. Дизентерія.
141. Вірусний гепатит.
142. СНІД.

9. Індивідуальні завдання

З метою кращого засвоєння матеріалу з патоморфологія та патофізіології програмою і навчальним планом спеціальності передбачене виконання індивідуальних завдань:

1. Кожному здобувачі освіти дано завдання по складанню рефератів.

Наприклад:

- а) «Амілоїдоз нирок»;
- б) «Патофізіологія лімфогранульоматозу»;
- в) підготувати матеріали для конкурсу плакатів «Бронхоектатична хвороба», «Етіопатогеноз колагенозів».

10. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні заняття, самостійна позааудиторна робота. Під час лекцій використовується засоби наочності, зокрема на всі лекційні заняття створені мультимедійні презентації, інтерактивні методи.

Практичні заняття спрямовані на отримання базових знань та відпрацювання алгоритмів виконання практичних навичок на рівні навички. На практичних заняттях здобувачі освіти опановують уміння спілкуватися з хворими як на прикладах розігрування елементів рольової та ділової гри, так і безпосередньо при роботі з хворими.

11. Методи контролю

На лекційних заняттях проводиться вибірковий контроль на засвоєння викладеної теми.

На практичних заняттях контроль знань проводиться різними методами: опитування, розв'язування тестових завдань, виконання практичних навичок при роботі в малих групах, та індивідуальне виконання практичної навички. Значне місце при оцінці знань відводиться розв'язуванню ситуаційних задач як типових так і підвищеної складності.

Контроль самостійної позааудиторної роботи проводиться у формі виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях, індивідуальних консультаціях згідно графіка.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який включає усні відповіді та розв'язання ситуаційної задачі з виконанням практичної навички.

12. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з освітнього компонента Патоморфологія та патофізіологія

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти патоморфології та патофізіології складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я ОПП «Сестринська справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо–професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), ОПП «Сестринська справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- опитування (усне; фронтальне, групове або індивідуальне);
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час с практичних занять, поточного усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вмінь обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
1. Високий	«5»	<p>Здобувач освіти вільно володіє темою заняття. Виконуючи завдання, виявляє творчі здібності, самостійно проводить аналогії, надає порівняльні характеристики, обґрунтовуючи свої відповіді, користується широким арсеналом доказів своєї думки, наводить приклади.</p>
		<p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повністю, без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі • Враховує показання і протипоказання • Застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму. <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з теми і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; - використовує стандарти та нормативну базу

		<p>галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки.</p> <p>При тестовому контролі виконує завдання 90-100% від загальної кількості тестових завдань.</p>
2. Достатній	«4»	<p>Здобувач освіти володіє темою заняття, виконує типові завдання виробничої діяльності, орієнтується в нестандартних ситуаціях, усвідомлює основні поняття, може пояснити зв'язок між причиною і наслідками.</p> <p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти допускає помилки в підготовчому етапі. Процедури виконуються в правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат та стан здоров'я.</p> <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з базових наук і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; -використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. <p>При тестовому контролі виконує завдання 89,9-75 % від загальної кількості тестів.</p>
3. Середній	«3»	<p>Здобувач освіти виконує типові завдання професійної діяльності, має знання з теми заняття та базових дисциплін.</p> <p>Здобувач освіти володіє більшою частиною навчального матеріалу з теми, але не завжди робить правильні логічні висновки і узагальнення.</p> <p>Володіє загально-професійними і спеціалізовано професійними компетенціями.</p> <p>Не достатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я.</p>

		<p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допускає помилки, які завдають шкоди психологічному здоров'ю пацієнта • не може чітко указати показання і протипоказання для здійснення процедури • не чітко виконують підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичного навичка. <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 74,9-60% від загальної кількості тестів.</p>
<p>4. Початковий</p>	<p>«2»</p>	<p>Під час здійснення виробничих функцій, здобувач освіти виконує окремі типові завдання професійної діяльності. Не демонструє систему необхідних умінь для формування загально-професійних компетенцій, не володіє системним мисленням.</p> <p>Здобувач освіти частково усвідомлює значення теми для застосування в майбутній професійній діяльності фельдшера.</p> <p>Не повністю розуміє або плутає значення ключових понять з теми. Не достатньо володіє теоретичними знаннями, уміннями та навиками. Не здатний відповідати на більшість питань.</p> <p>Допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.</p> <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 59,9 % і менше.</p>

Оцінювання роботи здобувачів освіти

Критерії оцінювання	оцінки			
	5	4	3	2
1. Оцінка усної відповіді на підготовчому та основному етапах	Повна, обґрунтована з використанням медичної термінології	Повна з непевними поясненнями або помилками з використанням медичної термінології	Неповна відповідь, але основні поняття засвоєні	Матеріал не засвоєно, відповідь відсутня або неправильна
2. Оцінювання тестів	100 – 90 % правильних відповідей	89,9 – 75 % правильних відповідей	74,9 – 60 % правильних відповідей	59,9 % та менше правильних відповідей
3. Рішення ситуаційних задач	Правильні логічно обґрунтовані відповіді	Правильні відповіді з недостатнім обґрунтуванням	Частково правильні відповіді, обрана тактика порушує стан дитини	Відповіді відсутні
4. Практичні навички	Правильно виконує практичні навички, дотримуючись алгоритму послідовності дій	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які не порушують стан жінки	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які незначно порушують стан жінки	Неправильно виконує практичні навички або допускає помилки, які наносять шкоду жінці

5 Активність	Проактивний Приймає участь у виконанні завдань. Сам продукує ідеї	Активний Приймає участь у виконанні завдань	Пасивний Не приймає участь у виконанні завдань
--------------	--	--	---

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти з освітнього компонента Патоморфологія та патофізіологія

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з патоморфології та патофізіології складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я ОПП «Сестринська справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), ОПП «Сестринська справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- опитування (усне; фронтальне, групове або індивідуальне);
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час с практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильно і повно розкрито зміст матеріалу в обсязі програми, відповідь має чіткий, логічний та послідовний характер;
- повністю розкрито зміст понять, точно використано наукові терміни;
- відповідь насичена глибокими та розгорнутими судженнями;
- зроблено аргументовані висновки;
- здобувач освіти демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.

Оцінка «4» (добре) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- майже повно розкрито основний зміст матеріалу, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу;
- надано правильне визначення понять і чітко використано наукові терміни;
- недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база, недостатньо мотивовані висновки;
- здобувач освіти вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації;
- у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- зміст навчального матеріалу викладено неповно, фрагментарно, відповідь має недостатньо стійкий (здобувач вищої освіти відповідав невпевнено) та послідовний характер;
- допущено певні помилки й неточності у використанні наукової термінології та визначенні понять;
- відповідь має формальний та переважно репродуктивний характер, висновки не аргументовані та не охоплюють всього змісту викладеного матеріалу;
- у новій навчальній ситуації здобувач освіти використовує лише окремі знання вивченого матеріалу;
- у відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- здобувач освіти неспроможний відтворити зміст навчального матеріалу у певній послідовності, у відповіді окремі фрагменти знань перемежуються з розрізненими фактами та загальними фразами;
- допущено грубі помилки при визначенні понять та використанні

термінології;

- викладений матеріал не узагальнено, висновки не сформульовано;
- у відповіді наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінювання тестових завдань

Оцінка «5» (відмінно) - 100-90% правильних відповідей.

Оцінка «4» (добре) – 89,9-75% правильних відповідей.

Оцінка «3» (задовільно) – 74,9-60% правильних відповідей.

Оцінка «2» (незадовільно) – 59,9% і менше правильних відповідей.

Оцінювання розв'язання ситуаційної задачі

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач освіти правильно виконав практичне завдання (ситуаційну вправу), спроможний аргументовано відстоювати свою думку.

Оцінка «4» (добре) - здобувач освіти показує не досить високі знання понятійного апарату та літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідних категорій.

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач освіти у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач освіти дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату та літературних джерел.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінка «5» (відмінно) - здобувач вищої освіти надав повну, обґрунтовану відповідь на питання, використав всі рекомендовані джерела інформації, чітко відповідає на поставлені питання, дотримана етика посилань.

Оцінка «4» (добре) - здобувач вищої освіти надав достатню відповідь на питання, використав матеріали основних джерел інформації, надає відповіді на поставлені питання, допускає незначні помилки в обґрунтуванні, дотримана етика посилань.

Оцінка «3» (задовільно) - здобувач вищої освіти орієнтується в поняттях, частково розкрив питання, використані тільки матеріали підручника, відповідає на поставлені питання невпевнено, допускає фактичні помилки, дотримана етика посилань дотримана частково.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач вищої освіти не виконав роботу, на поставлені питання не відповідає або допускає грубі помилки

13. Методичне забезпечення

1. До всіх лекційних занять підготовлені тексти лекцій.
2. До кожного практичного заняття підготовлено інструктивні карти, набір ситуаційних задач та тестів різного рівня складності.
3. Для виконання поза аудиторної самостійної роботи підготовлені методичні матеріали з тестовим матеріалом, запитаннями для самоконтролю, рекомендованою літературою.

13. Рекомендована література

Основна

Боднар Я.Я., Файфура В.В. Патологічна анатомія та патологічна фізіологія людини: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 494 с.

Боднар Я.Я., Романюк А.М. Патоморфологія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2009. — 496 с.

Боднар Я.Я., Романюк А.М. Патологічна анатомія: посібник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 264 с.

Патологічна анатомія / В.Г. Шлопов. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 756 с.

Патофізіологія / За ред. проф. М.Н. Зайка, проф. Ю.В. Биця. — К.: Медицина, 2008. — 703 с.

Атаман А.В. Патофізіологія. — К.: Вища шк., 2006. — 604 с.

Додаткова

Михалевич Р.Ф. Анатомія та фізіологія з основами патології в запитаннях і відповідях. — К.: Здоров'я, 2001. — 176 с.

14. Інформаційні ресурси

Мережа Інтернет

Розглянуто та схвалено на

засіданні циклової комісії

клінічних дисциплін

Протокол № 1 від «___» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії _____ Марія ШУЛЛА